

1992-IV-24

Bilbon, Plaza Barriko Euskaltzaindiaren egoitzan, 1992ko apirilaren 24ean egin dute euskaltzainek hileroko batzarrea. Goizeko hamarretan bildu direnak hauek dira: J. Haritschelhar burua, J.M. Lekuona buruordea, J.M. Satrustegi idazkaria, J.A. Arana Martija diruzaina, P. Altuna, P. Charritton, J.L. Davant, X. Diharce, A. Irigoien, E. Knörr, E. Larre, B. Oihartzabal, F. Ondarra, Tx. Peillen, P. Salaburu, J. San Martin, I. Sarasola eta L. Villasante. P. Zabaleta beranduago iritsi da. J.L. Lizundia idazkariordea, J.J. Zearreta ekonomi eragilea, J.A. Aduriz, X. Kintana eta M. Zalbide urgazleak, dagozkien gaietan.

E. Erkiaga, F. Krutwig, A. Labaien eta A. Zavala jaunek ezin etorria adierazi dute.

Batzar-agiria onartu da.

Euskaltzain berria

J.M. Barandiaran euskaltzain ohiaren hutsartea betetzeko bozketa lehen puntuan iragarria da eguneko gaietan. Miren Azkarate anderearen aldeko proposamena da aurkeztutako bakarra. Bozketari buruz Araudiak dioena irakurri du euskaltzainburuak. Hemezortzi dira une hartan bildutako euskaltzainak. Idatziz euren ahala bidali dutenak, hauek dira: A. Zavalak, J.M. Lekuonari; A. Labaien eta E. Erkiagak, J. San Martini, eta F. Krutwig jaunak A. Irigoieni.

Hogeita bi dira, beraz, hautesleen txartelak; hauetatik, 20 bai eta bi zuri eman ditu bozketak.

Lehen itzulian lortu du horrela hautagaiak gehiengo nagusia, eta Miren Azkarate anderea da euskaltzain berria.

Jarraipen batzordea

Herri aginteekin izandako bilkuraren berri eman du euskaltzainburuak. Aditegiko gomendioetan datorren organigrama ongi egiteko denbora behar da eta

datorren hileko batzarrera ekarriko du Zuzendaritzak bere proposamena eta hilabeteko epea izango dute euskaltzainek oharrak egiteko.

Banan-banan ikusi dira gomendioen 18 atalak dagozkien zehaztasun eta arazoak aipatuz.

Tresneria berriari buruz mintzatu da diruzaina. Informatizapen guztia LAN-TIK etxarekin egin dela orain arte, esan du. Hutsuneak omen ditu eta beste bide batzuek ikusi nahi dira. EUDEL-en programa hartuko dela uste du, eta IBM-k Bilbon duen zerbitzu ona aipatu da.

Ikastaroak antolatuko dira noski eta udazkenerako abian ezarri nahi da.

Biblioteka

Jarraipen batzordeko azalpenetan Azkue Bibliotekaz mintzatu da arduraduna. Euskal Biblioteka Orokor baten sarea sortzeko asmorik noizbait egon bazen ere, oraingoz ez dela egingo esan du. Euskal Komunitate Autonomoko bost biblioteka nagusientzat programa bakarra edo konpatiblea egin nahi da. Horrela, euskal bibliotekatako altxor elkartuaren katalogoa egin daiteke.

Azkue Bibliotekari dagokionez, beharrentzat prestatutako programa baten bidez antolaketa egiten ari dira. Maiatzean burutuko da eta ekaineko batzarrea Bilbon balitz inaugurazioa egun berean egingo litzateke.

Gordailuko informatizapenak programa berezia izango du eta azarorako egin daiteke.

Orotariko Euskal Hiztegia

Zehatz aztertzen da Jarraipen Batzordean OEHaren abiada. Egitarau zehatza eta epeak dira gehienbat aipatzen. Bilera bat egin behar dela, esan du euskaltzainburuak, eta elkarrekin arazoak ikusi. Maiatzaren 29an da hileroko batzarrea eta bezperan, 28an alegia, biltzea proposatu du.

Garbi esateko, lana arintzea eta epea laburtzea eskatzen dute Herri Aginteek. Bekarioak hartuz?

Antzeko zerbait gertatzen da Hizkuntz Atlasarekin, eta maiatzaren 22an egingo da arduradunekin arratsaldean bilera.

Goizeko batzarrea dela-eta

Euskaltzain osoen goizeko batzarrea dela-eta, bitan banatzea proposatu du euskaltzainburuak. Lehenik, 12ak arte, osoena egingo litzateke orain bezala; eta hamabietatik aurrera bigarrena, gai akademikoekin, hala nola Euskara Batuko batzordearen erabakigaiak eta antzekoak eztabaidatzeko. Araudiaren 17. artiku-

luak euskaltzain urgazle eta ohorezkoei bilkura arruntetan ematen dien bozaren eskubidea zaindu nahi duela, esan du J. Haritschelhar jaunak.

Batzarre bereziak eta arruntak zein diren esan behar dela lehenik, praxia alde batetik eta legezko interpretapena uztartuz, dio P. Altunak.

Administrazio gauzak eta akademia gaiak bereiztea ongi dagoela, esan du A. Irigoienek; baina Arautegiak dioena betetzea eskatu du.

Oharrak idatziz bidali dituztenei bakarrik deitzea komeni dela esan dute beste batzuek.

B. Oihartzabalen ustez, konpondu ezinik ez dago: euskaltzainburuak deitu ditzake.

Arautegiak gauza bat dio, esan du P. Zabaletak, eta beste bat da jarduera. Botoz ezin da erabaki. Bi bide daude: orain arte bezala jarraitzea ala Arautegia aldatzea.

Eztabaida luzearen ondoren euskaltzainburuak esan du, erraztasunak emanez nahi izan dela arazoa konpondu interpretazioetan sartu gabe. Dagoen bezala geldi bedi eta datorren hileko batzarrean tratatuko da.

Diruzaintza

Herri Aginteei bidaliko zaizkien kontuen laburpena aurkeztu du diruzainak. Sarrera eta ordainketak agertzen dira bi tauletan, aurrekontuen alboan, jaso, hitzartua eta betekizun dagoena azalduz. Egitasmoen laburpena dator gero, batzorde bakoitzaren aurrekontua, ordaindua, hitzartua eta betekizun dagoena sailkatuz. Argibide batzuek eman ditu J.J. Zearretak, zehaztasun gehiago nahi duenak banan-banan ikus ditzakeela esanez.

LEF batzordea

Euskara Batuko batzordearen proposamenez, LEF batzordeak egindako "Hitz elkartuen osaera eta idazkera" lanari ohar batzuk aurkeztu dira. Gai honetaz aritzeko bertan egon diren jaunak hauek dira. J.A. Aduriz, X. Kintana eta M. Zalbide.

P. Salaburuk dio, lan haundi hori erabilgarri bihurtzeko erraztu egin behar dela, eta zenbait adibide ulerterrazak eman ditu.

P. Altunak zorionak eman dizkie egin dutenei, forma bakarrik aldatzea eskatzen dela esanez. LEF-ren proposamenarekin bat datorrela Euskara Batuko batzordea, esan du.

Denak bat datoz LEF batzordeak egindako lana oso-osorik argitaratu behar dela esatean. Gidoi moduko laburpen sailkatua egitea ona izango litzateke erabilpena errazteko. Bi batzorde horietako arduradunek elkarrekin egin bezate proposamen zehatza.

Eskuartekoak

Madrilgo Kultura Ministerioko eskari bati erantzunez, Patri Urkizu izendatu da Antzerki Sari Nazionalaren epaimahairako ordezkari.

Euskal Herriko Epaitegi Gorenetik eskatzen dute, *Berria*, *Berriak*, *Kutxa*, *Kutxako* hitzak izen generikoak direla baieztatzen duen agiria. Bidaliko zaie.

Iruñeko *Euskalerrria Irratia* legez onartua izan dadin eskatu zaie Nafarroako aginteei. J. Haritschelhar Juan Cruz Alli Nafar Gobernuko buruarekin mintzatzea eskatu dute. Gutun bat bidaliko zaio J.C. Alli jaunari euskaltzainburuak eta idazkariak izenpeturik.

Ignazio Echaide jaunaren gutuna jaso da, euskaltzainburu izandako bere aitaren brontzezko irudia Euskaltzaindiari eskainiz. Arratsaldean egingo da aurkezpena.

Iurreta Eleizateko Euskal Jaien mendeurreneko (1891-1991) oroigarria eman dio J.L. Davantek Euskaltzaindiari, eta erakutsi du euskaltzainburuak.

Eta besterik gabe amaitu da batzarrea.

BATZAR OROKORRA

Bilbon, Egoitzako batzar gelan, 1992.eko apirilaren 24ean, arratsaldeko 4etan bildu dira: J. Haritschelhar, J.M. Lekuona, J.M. Satrustegi, J.A. Arana Martija, P. Altuna, P. Charritton, J.L. Davant, X. Diharce, A. Irigoien, E. Larre, B. Oihartzabal, F. Ondarra, Tx. Peillen, J. San Martin, L. Villasante eta P. Zabaleta euskaltzainak; G. Aurrekoetxea, A. Eguzkitza, J.A. Etxebarria, X. Kintana, J.L. Lizundia, A. Muniategi, J. Oleaga, J.A. Retolaza, P. Uribarren, A. Urrutia eta J.J. Zearreta urgazleak.

Etorri dira baita ere, espreski gonbidaturik, Jon Etxaide euskaltzain ohorezkoa, beronen emaztea eta Xabier Etxaide haren anaia; anaia biok Inazio Maria Etxaide bigarren euskaltzainburu izan zenaren semeak izanik. Ezin etorria adierazi dute: Ignacio Etxaide, seme nagusiak, eta Ana Mari Etxaide, alabak, berau euskaltzain urgazle delarik.

J.M. Satrustegi idazkariak goizeko bilkuraren berri eman du, gai nagusiak hauek izanik: Jose Migel Barandiaran euskaltzain zenduaren hutsartea betetzeko Miren Azkarate Villar anderea hautatu da, 20 botu beraganatu dituelarik eta bi zuri; Aditegiko emaitza eta gomendioez Herri Agintean Jarraipen batzordekideekin izandako bilkuraren kontu eman da; Hileroko goizeko batzarrearen partiketa aztertu da; Diruzaintzak 1991. urteko Aurrekontuen Errendapena aurkeztu du; Euskara Batuko batzordearen proposamenez LEF azpibatzerdeak egindako osara eta idazkera lanaren azterketari hasiera eman zaio; Kultura Ministeritzako "Premio Nacional de Teatro"ko epaimahaikidetzat Patri Urkizu izendatu da.

Dagozkien batzordeen azalpena

P. Altunak Euskara Batuko batzordearen martxaren albiste labor bat ematen du. J.A. Arana Martijak Azkue Biblioteka prestatzeko behar diren lanen berri ematen du, ekainaren 26an inaugurazioa egiteko proposatuz, hileroko batzar egunarekin baliatuta.

Jarraian, J. Haritschelhar euskaltzainburuak Inazio Maria Etxaide euskaltzainburu izan zenaren soin-irudia hartzean, nola urte ilunetan hain zuzen 1952-1962 bitartean, bigarren euskaltzainburu izan zen oroitu du. Eskerrik beroenak ematen dizkie, seme-alaba guztiei, bereziki seme zaharrenaren familiari bera izan baita brontzezko irudia eskaini duena.

Ondoren, Inazio Maria Etxaideri buruzko oroimen edo argitasun zenbait emanez, J.M. Lekuona, J.A. Arana Martija, J. San Martin, A. Irigoien, X. Kintana eta beste mintzatzen dira.

Jon eta Xabier Etxaidek aitari buruzko omenaldi txiki hau pozik hartuz, hitz labor batzuk esaten dituzte.

“Euskara testamendu eta azken-nahietako idatzietan” izeneko euskaltzainen txandako txostena irakurtzen du P. Zabaleta jaunak. Lana hiru ataletan banatzen du, hots, 1. Hizkuntzaren erabilpen ofiziala eta bizimodua. 2. Azken urte hauetan euskaraz egin diren idazki edo idatzi notarialak. 3. Azkenahiak eta testamenduak. Nafarroako egoera. “Euskaldunok orohar ez dugula oraindik behar hainako konfidantzarik geure hizkuntzarekin” azaldu du. Jarraian, azken urte hauetan euskaraz egin diren idazki edo idatzi notarialak non, nola eta eremu desberdinetan erabilirikoaz mintzatu da.

Ondoren, elkarrizketa luzea sortzen da bertan, besteak beste, A. Urrutia euskaltzain urgazlea eta notari denak zenbait puntu interesgarri argitzen dituelarik.

Azkenik, X. Diharce “Iratzeder”ek Isidro Baztarrika euskaltzain urgazle zenu berriaren ohizko txostena irakurtzen du, zeinetan ataundarra jaiotzez, baina urte askotan Arabako Estibalziko monasterioan buru izan denaren euskal lanak gorapatuz, bereziki euskal liturgigintzakoak adierazi dituelarik.

Eta besterik gabe, amaitzen da batzarrea.

Jean Haritschelhar
euskaltzainburua

J. M. Satrustegi
idazkaria